

QP Code : 17690

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. : (1) All questions are compulsory.
(2) Cite case law wherever necessary.
(3) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer in not more than two sentences each :-

20

- Define Battery.
- What is 'Appropriate Laboratory' under the consumer Protection Act, 1986?
- What is 'Legal Damage'?
- What does 'Volenti Non Fit injuria' mean?
- Define the term 'Deficiency' under Consumer Protection Act, 1986.
- What is Liability by Ratification?
- State the Jurisdiction of State Commission?
- What is meant by 'Scienter's Rule'?
- What is non feasance?
- Name any two Extra Judicial Remedies available under Torts.

2. Short notes (any four) :-

20

- Donoghue v/s Stevenson
- Contributory Negligence
- Consumer
- Strict Liability
- Wagon Mound's case
- Complaint

3. Solve (any two) :-

12

- A, B, C and D were ship owners who shipped tea from one port to another, combined together to drive 'F', who was a rival ship owner, out of Trade. 'F' suffered heavy losses.
 - Explain the relevant maxim.
 - Is 'F' entitled to any remedy? Give reasons.
- In an advertisement of hair dye the manufacturer claimed that the product was very safe. However the evidence showed that it was not so and on the use on rats it was seen that rats suffered from tumours. Experimental use on women showed that it enhances the possibility of cancer.
 - Is the manufacturer liable and why?
 - What is the remedy available to a consumer and who can file the complaint under the consumer Protection Act, 1986?

- (c) At a school there was a rule prohibiting smoking in the premises. A student was found smoking in the market and so the school master next day administered him five strokes with a cane.
- What is the defence available to school master?
 - What are the limitations on the defence as well as the recent developments on the issue of incorporating corporeal punishment on children?

4. Answer in detail (any four) :-

48

- What is the rationale of strict liability and Absolute Liability? Cite the relevant cases.
- What is meant by contributory Negligence? Explain the Doctrine along with the exceptions citing relevant case laws.
- What are the various consumer forums under the consumer protection Act, 1986 and write a note on the forum at the state level?
- What are the aims and object of the consumer Protection Act, 1986 and what do you mean by a consumer dispute?
- Elucidate on damnum sine injuria and injuria sine damno citing relevant case laws.
- Write a note on contract of services with reference to vicarious liability.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 (२) योग्य ठिकाणी संबंधित न्यायनिर्णय लिहा.
 (३) उजवीकडे नमूद केलेले अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. प्रत्येकी दोनपेक्षा अधिक व्याख्यात उत्तरे देऊ नका :-

२०

- 'बॅटरी' व्याख्या लिहा.
- ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ अंतर्गत 'समुचित प्रयोग शाळा' म्हणजे काय?
- 'कायदेशीर हानी/क्षती/नुकसान' म्हणजे काय?
- 'व्हालेंट्री नॉन फिट इंजुरिया' म्हणजे काय?
- ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ अंतर्गत 'कमतरता' संज्ञेची व्याख्या सांगा.
- अनुमोदनाने (रेंटिफिकेशन) आलेली जबाबदारी म्हणजे काय?
- राज्य आयोगाचे (ग्राहक) कार्यक्षेत्र स्पष्ट करा.
- 'सिस्टर रूल' म्हणजे काय?

[TURN OVER]

(ई) 'नॉन फिनन्स' म्हणजे काय?

(ज) क्षती / अपकृत्यांगत उपलब्ध असलेले कुठलेही दोन अन्यायिक उपाय सांगा.

२. टिपा (कुठल्याही चार) :-

(अ) डोनोव्हू विरुद्ध स्टिव्हेंसन

(ब) हानीसहाय्यक निष्काळजीपणा

(क) ग्राहक

(ड) ठोस जबाबदारी/सक्तीची जबाबदारी

(इ) वॅगन माऊंड केस/खटला

(फ) तक्रार

२०

३. सोडवा (कुठलेही दोन) :-

(अ) अ, ब, क आणि ड जहाजाचे मालक आहेत, जे जहाज एका बेटावरून दुसऱ्या बेटावर चहा पोहचवते, एकत्र मिळून त्यांनी फ या प्रतिस्पर्धी जहाज मालकाला व्यापारातून हकलायचा / दूर करण्याचा प्रयत्न केला. 'फ'ला प्रचंड नुकसान सोसावे लागले.

(१) योग्य ते तत्त्व स्पष्ट करा.

(२) 'फ'ला उपाय उपलब्ध आहे का? कारण द्या.

१२

(ब) एका हेअर डायच्या जाहिरातीमध्ये हेअर डाय बनविणाऱ्यांनी तो हेअरडाय प्रसिद्ध करताना पूर्णपणे सुरक्षित आणि उपयोगित आहे असे स्वतःच्या बतीने प्रसिद्ध केले. परंतु ते सुरक्षित नसल्याचे पुरावे जमा करण्यात आले. त्या हेअरडायचा उदरावर प्रयोग केला तर त्यांना ट्यूमर झाला आणि स्त्रियांवर प्रयोग केला असता त्यांना स्तनांचा कर्करोग होण्याच्या शक्यतेत वृद्धी होईल असे समजले.

(१) उत्पादन करणारा जबाबदार आहे का आणि का?

(२) ग्राहकांना कुठले उपाय उपलब्ध आहेत आणि तक्रारदार म्हणून ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ अंतर्गत कोण तक्रार करू शकतो?

(क) शाळेच्या आवारात धुम्रपान करण्यास मनाई होती. एक विद्यार्थी बाजारात धुम्रपान करताना आढळला आणि शाळेच्या मुख्याध्यापकांनी दुसऱ्या दिवशी त्याला छडीने पाच फटके मारले.

(१) शाळा मुख्याध्यापकांना उपलब्ध असलेले बचाव / युक्तिवाद

(२) बचाव / युक्तिवादावर असलेल्या मर्यादा आणि लहान मुलांना शारीरिक शिक्षा देण्यासंदर्भात नुकत्याचा झालेल्या घडामोडी सांगा.

४. उत्तरे द्या (कुठलेही चार) :-

- (अ) सक्तीची जबाबदारी (स्ट्रिक्ट) आणि थेट (अबसोल्युट) जबाबदारी संदर्भात असलेले बौद्धिक तत्त्व स्पष्ट करा. संदर्भात योग्य ते न्यायनिर्णय सांगा.
- (ब) हानीसहाय्यक निष्काळजीपण म्हणजे काय? योग्य आणि संदर्भात न्यायनिर्णय सांगून तत्त्व स्पष्ट करा.
- (क) ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ अंतर्गत असलेले ग्राहक मंडळ / मंच सांगा आणि राज्यस्तरीय ग्राहक मंचावर टीप लिहा.
- (ड) ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ चे हेतू आणि उद्देश्य सांगा आणि 'ग्राहक तंटा' म्हणजे काय स्पष्ट करा.
- (इ) इजेशियाय नुकसान आणि नुकसानीशिवाय इजा, संदर्भात न्याय निर्णयांतर्गत स्पष्ट करा.
- (फ) अप्रत्यक्ष जबाबदारी संदर्भात सेवेचा करार स्पष्ट करा.